

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

204. An validè consecrari possit materia cuiusvis paruitatis, dummodo sit sensibilis? Et an materia, quæ ob sui paruitatem nullo sensu exteriori percipi potest, consecrari possit? Et an materia ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

nem consecratum erat; Ergo etiam si congelatum sit, erit apta materia ad consecrationem. Consequentia est manifesta, quia utrobique requiritur eadem veritas, scilicet quod ibi sit sanguis Christi ex vi verborum.

10. Sed an Sacerdos consecrans in vino congelato peccet mortaliter, negativè respondent Vasquez, & Hurtadus alibi à me adducti, quibus nunc addo P. Thom. Tamburinum *opus de Sacram. Missæ lib. 2. cap. 8. §. 8. n. 14.* Sed hæc opinio mihi displicet, nec illam prorsus admitto, & idèd Sacerdotem in tali casu peccare mortaliter docet Martinus de San Ioseph, ubi supra, cui adde Leandrum *de Sacram. tom. 2. tract. 7. disp. 8. quæst. 37.* Ochagavian *de Sacram. Euchar. tract. 1. §. 9. n. 7.* Præpositum *in 3. part. quæst. 74. art. 5. n. 49.* Garziam *in summa tom. 3. diff. 9. dub. 1. punct. 2. num. 14.* Auerfam *de Sacram. Euchar. quæst. 2. sect. 5. Fagundes part. 3. lib. 2. cap. 3. n. 10.* Serram *in 3. p. quæst. art. 5. Vigiers num. 41.* Mercetum *n. 4.* Castr. Palaum *tom. 4. tract. 21. punct. 4. n. 8.* Villalobos *tom. 1. tract. 7. diff. 7. n. 2.* Suarez *tom. 3. disp. 45. sect. 2.*

11. Nota verò, Amice Lector, opinionem charissimi Caramuellis, quam supra impugnavimus non carere probabilitate, & illam præter Alanum, Henríquez, Armillam, Martinum, Ledesnam, Angles, & alios docet novissimè P. Lessius *in 3. part. q. 74. art. 5. num. 24.* ubi sic ait:

12. De vino solidè gelato dubium est, quidam enim putant esse idoneum, quæ sententia non est improbabilis. Verius tamen videtur, non esse idoneum, siue ibi sit species vini, siue non. Ratio est, quia non est potabile, sicut nec in visis. Ita ille, sed hæc ratio iam supra satis soluta remanet.

13. Vnde ex solidissimis rationibus magis hanc sententiam probat, & tenet doctissimus Episcopus Araujo *in 3. p. D. Thom. quæst. 74. art. 5. dub. 1. n. 52.* firmans vinum congelatum non esse materiam aptam pro consecratione; Sed tu ne deseras opinionem affirmatiivam, quam supra firmavimus, est enim communior, & magis validis vallata rationibus, ex quibus responderetur faciliè ad ea, quæ in contrarium aduersarij adducunt.

RESOL. CCIV.

An validè consecrari possit materia cuiusvis parvitas, dummodo sit sensibilis?

Et an materia, quæ ob sui parvitatem nullo sensu exteriori percipi potest, consecrari possit?

Et an materia consecrabilis debeat esse sensibilis ab ipsomet Sacerdote, vel sufficiat, quod sit sensibilis respectu alterius, qui habet sensum magis acutum?

Ex part. 1. tract. 6. & Misc. 6. Ref. 36.

§. 1. Negativè respondet novissimè P. Pasqualigus *in sua Sacra Doctrina, tom. 2. disp. 92. sect. 2. num. 9.* ubi sic ait: Dicendum est materiam consecrandam non posse esse minimam, quamvis sit sensibilis, sed debere esse tantæ quantitatis, ut possit applicari per modum cibi, aut potus, alioquin non consecrabitur. Probatur: Hoc Sacramentum est institutum à Christo sub ratione cibi, & potus: ergo nisi materia sit tanta, ut tanquam signum sensibile sit applicabilis ad cibandum, non habet rationem materię, quia non est illud signum, quod est institutum à Christo. Confirmatur: Sacramentum nedum debet esse sensibile, sed etiam sensibili modo applicabile: Ergo materia, quæ non est talis, non est sufficiens. Confirmatur secundò: si non esset applicabilis, non haberet significationem Sacramentalem, Tom. 1. l.

quia hæc fundatur in ratione cibi; & ratio cibi non solum dicit substantiam cibariam, sed etiam quod possit deferri ad cibandum, sine autem significatione Sacramentali non habetur Sacramentum. Obijciens: Parvitas materię non variat essentialiter materiam: ergo non facit quod non possit consecrari. Respondetur: Non variare materiam quoad substantiam; variare tamen quoad rationem signi sensibilis, quia facit quod non sit illud signum sensibile, quod est institutum à Christo. Obijciens secundò: Si ab Hostia consecrata separaretur aliqua minima particula, manet sub ipsa corpus Christi, sicuti etiam maneret forma panis si Hostia non esset consecrata: Ergo, cum eadem materia, quæ sufficit ad factum esse, sufficiat etiam ad fieri, poterit minima particula consecrari. Respondetur: Si talis minima particula ita separaretur, ut tamen moraliter habeat rationem eiusdem cibi cum hostia, continere corpus Christi: secus autem si non habeat rationem eiusdem cibi, quia tunc definit esse illud signum sensibile, quod requiritur ad Sacramentum. Et hoc modo intelligendum Concilium Tridentinum *sess. 13. c. 3. de Eucharist. dum dicit: sub qualibet parte separata manere corpus, & sanguinem Christi*, intelligit enim de parte, quæ retinet rationem cibi partialis respectu totius, à quo pars separaretur. Huevsque Pasqualigus.

2. Sed hanc opinionem refellendam esse puto, cum sit contra communem sententiam Doctorum, & præcipuè D. Thomæ *in 3. quæst. 74. art. 2.* Dico igitur omnem materiam cuiuslibet parvitas, sensibilis tamen, esse consecrabilem, nam illud omne potest consecrari validè quod est verè panis, aut vinum pronomine *hoc*, aut *hic* more humano demonstrabile; sed huiusmodi est pars quantumvis exigua, si more humano sensibilis sit: Ergo est validè consecrabilis. Minor patet; quia cum panis, & vinum non sint substantię viuentes, non habent terminum parvitas, seu minimum naturale, ut vocari solet; proinde in quantalibet exigua parte, esse, & saltem aliquantisper conservari possunt, ac proinde sunt verus panis, & verum vinum; cumque possint naturaliter, siue humano more per aliquem percipi sensum, possunt humano, & ordinario more pronominibus *Hoc*, vel *Hic* designari, & dici.

3. Aduerte, ut materia censetur apta consecrata ex parte sensibilitatis non requiri, ut visu percipiatur, vel etiam possit percipi à ministro consecrante, sed sufficere si possit percipi tactu, vel gustu, quia per illos sensus potest haberi sufficiens certitudo de præsentia materię, quæ ad consecrationem requiritur, & quod ita sentiri potest, potest demonstrari per pronomen *hoc*, vnde particula panis, quæ propter suam parvitatem non potest visu percipi, potest validè consecrari, si tactu vel gustu percipi possit. Dixi si sit sensibilis, quia si substantia panis remaneat sub particula omnino insensibili, ea non poterit consecrari: cum enim Sacramentum sit signum sensibile, saltem dum ipsum conficitur, requirit aliquid sensibile, quod in casu suppositionis nullum est: idem ex forma potest confirmari, nam pronomen *hoc* in forma designat aliquid sensu perceptibile, & proinde si nihil tale sit præsens consecranti, is non poterit dicere, *hoc*. Et ita nostram sententiam docet Lessius *in 3. part. quæst. 74. artic. 2. dub. 1. num. 4.* Bernal *de Sacram. disp. 29. sect. 4. num. 24.* Cardinal. Lugo *de Sacram. Eucharist. disp. 4. sect. 4. num. 108. cum seqq.* Præpositus *in 3. p. quæst. 74. art. 2. dub. 1. num. 4.* Dicastillus *de Sacram. tom. 1. tract. 4. disp. 2. dub. 13. num. 230.* Toletus *lib. 2. cap. 15. n. 5.* Henriquez *lib. 8. cap. 14. num. 4.* Reginaldus *tom. 1. lib. 9. num. 17.* Martinon. *de Sacram. Euchar. disp. 29. sect. 3. num. 20.*

Amicus in *curf. Theol. tom. 7. disp. 16. sect. 8. num. 182.*
 Cistrus Palaus *tom. 4. tract. 21. punct. 6. num. 6.* Filiu-
 cius *tom. 2. tract. 4. quest. 5.* Francisc. Lugo *de sacr. l. 4.*
cap. 1. quest. 4. n. 33. Suarez in *3. p. tom. 3. disp. 43. sect. 7.*
 Vafq *disp. 7. n. 2.* Hurtadus *de Sacr. disp. 11. diff. 1. 7.*
 Coninch *de sacr. q. 74. art. 2. dub. 2.* Tannerus *tom. 4.*
disp. 5. quest. 2. dub. 2. n. 52. cum seqq. Valentia *tom. 4.*
disp. 6. quest. 2. punct. 2. Nugnus in *3. p. quest. 74. art. 2.*
diff. 1. conclus. 2. Caspensis in *curf. theol. tom. 2. tr. 2.*
disp. 2. sect. 8. n. 48. Cornejo in *3. p. q. 74. art. 2. dub. 2.*
 Mercerus *de Sacram. q. 74. art. 2. n. 4.* Vvigers in *3. p.*
quest. 74. art. 2. Auerfa *de Sacram. Euchar. sect. 2. q. 2.*
 Leander *de sacr. tom. 2. tract. 7. disp. 8. q. 81.* Opatovius
de sacr. tract. de Euchar. disp. 2. quest. 5. n. 51. Sotus in
4. disp. 9. quest. 1. art. 2. Ochaguaia *de Sacr. tract. de Eu-*
char. quest. 6. n. 6. Petrus à Sancto Ioseph in *theol. sa-*
cram. cap. 16. resol. 3. Pitigianus in *4. disp. 51. q. 6. art. 5.*
 Chamerota *de Euchar. cap. 1. dub. 3.* Angles *q. 1. art. 3.*
 diff. 3. Bartholomæus ab Angelo, *dial. 4. §. 330.* Vi-
 ctoria *de Euchar. quest. 56.* Vivaldus *de Euchar. cap. 3.*
num. 14. Villalobos in *summa tom. 1. tract. 7. diff. 8.*
num. 5. Ioann. de la Cruz in *direct. quest. 1. de materia*
Euchar. dub. 4. concl. 1. Ludovic. à San Iuan in *4. sent.*
de Eucharist. quest. 1. art. 6. dub. 1. conclus. 3. Petrus de
 Ledefma in *sum. tom. 1. cap. 4. de Euchar. concl. 5.* Serra
 in *3. part. quest. 74. art. 2.* Moscosus in *summa tr. 4.*
cap. 2. n. 4. Martinus de San Ioseph in *mon. confessio. 1.*
l. 1. tract. 2. de Euchar. n. 17. Fernandez in *medull. Ca-*
sium conscientie, p. 3. c. 4. §. 5. n. 3. & alij penes ipsos.
 Vidisti, amice Lector, aduersus quantam nubem Te-
 stium ausus est se opponere P. Pasqualigus, ad cuius
 argumenta, quibus nixus docuit opinionem singula-
 rem, optime respondet Nugnus in *3. part. q. 74. art. 2.*
diff. 1. Auerfa *de Sacram. Euchar. q. 2. sect. 2.* & Amicus
 in *curf. Theol. tom. 7. disp. 16. sect. 8. n. 134. cum seqq.* Dico
 igitur cum ipsis quod non valet dicere, hoc Sacramen-
 tum est institutum ut cibus; sed ad rationem cibi re-
 quiratur aliqua determinata sensibilitas. Respondeo;
 esse institutum ut cibus, non materialem, qui ut cor-
 pus reficiat determinatam requirit quantitatem, sed
 ut spiritualem, qui ut animam reficiat, certam quan-
 titatem non poscit. Virges. Est institutum ut cibus spi-
 ritualis media sumptione corporali, sed ut cibus sit
 corporaliter sumptibilis certam requirit quantitatem.
 Sed contra; nam sumptio corporalis est tantum con-
 ditio applicans, qua posita, Sacramentum ipsum
 propria virtute reficit spiritualiter animam, conditio
 autem cum non debeat operari, non requirit certam
 quantitatem. Nec sufficit asserere quod non qua-
 cumque minima quantitas aquæ sufficit ad Baptis-
 mum: ergo neque quæcumque minima quantitas
 panis ad hoc Sacramentum. Respondeo: disparita-
 tem esse, quoniam materia Sacramenti Baptismi non
 est aqua, nisi ut abluens: at non quævis minima
 aqua moraliter abluit: Panis verò est materia Eucha-
 ristie, ut continens Christum; quælibet autem mi-
 nima quantitas panis potest continere totum Chri-
 stum indiuisibiliter existentem.

4. Vnde ex his omnibus conruit fundamentum
 Pasqualigi; & contra illud insurgit Dicastillus *de*
Sacram. tom. 1. tract. 4. disp. 2. dub. 13. n. 240. notat enim
 quod Sacramentum Eucharistie non consistit pri-
 marie in usu, sed in esse permanenti; duplex enim
 est finis Sacramenti Eucharistie, proximus scilicet,
 & remotus: Proximus est, ut in ea contineatur
 Christi Corpus, aut Sanguis sub accidentibus sensi-
 bilibus panis & vini; ad hoc autem sufficit quæuis
 parua materia: Finis verò remotus, & secundarius est
 usus & sumptio Eucharistie; ad quem finem licet
 aliqua parua quantitas materie per se sola non sit
 sufficiens, ut possit sumi præ paruitate, est nihilomi-

nus sufficiens ad primarium finem explicatum. Qui-
 bus accedit, quod etiam illa particula per se sola
 non possit deferuere, ut sumatur edendo, aut potin-
 do; si tamen coniungatur cum aliis poterit, etiam si
 alia sint æquæ parua; ex illis enim in acerrum, seu
 cumulum loco coniunctis potest fieri vnus cibus:
 seu potus sufficiens ut sumatur, sicut potest fieri suf-
 ficiens ut sentiat, & designetur. Ergo, &c. Vide
 etiam Valentiam *tom. 4. disp. 6. q. 2. punct. 2.* & Catli-
 nalem Lugo *de Sacram. disp. 4. sect. 4. n. 112. & 113.*

5. Sed ex his quæro primò, an materia quæ ob
 sui paruitatem nullo sensu exteriori percipi potest,
 consecrari possit? Sotus in *4. disp. 9. quest. 1. art. 1.*
 Valentia *disp. 6. quest. 2. punct. 2.* Henric lib. 8. cap. 14.
 & Adamus *quest. 2. dub. 2.* partem affirmatiuam tenent,
 quia ex vi consecrationis tantum, sit ut loco sub-
 stantie panis & vini succedat sub accidentibus cor-
 porum Corpus aut Sanguis Christi: ergo hoc quærit
 quantitate; quantumvis imperceptibile per sensum
 sub qua sit substantia panis, aut vini, valde fit con-
 secratio. Maior verò in *4. disp. 11. q. 2.* Valquez *disp. 7. q. 1.*
cap. 2. Suarez *disp. 43. sect. 7.* & Aggidius *dub. 2.* partem
 negatiuam tradunt; quia tunc materia illa non
 potest pronomine hoc ad sensum exteriorum demon-
 strari: ergo nequit valde consecrari, quia consecra-
 tio fit ex vi demonstrationis, & significationis verba-
 rum formæ. Verum ego ex istis sententiis cum Dica-
 stillo *ubi supr. de Sacram. 1. tract. 4. dub. 13. &*
num. 236. vtramque probabilem esse puto.

6. Quæro secundò, an materia consecrationis
 debeat esse sensibilis ab ipso consecrante Sacerdote con-
 secrante? Negant Sotus in *4. disp. 9. quest. 1. art. 1.* Ag-
 gidius *quest. 73. art. 3. dub. 2.* Lugo *disp. 4. n. 116.* qui
 existimant sufficere quod sit sensibilis respectu alio-
 rius, qui habet sensum magis acutum. Alij respondent
 debere esse sensibilem ab ipso consecrante, quia nihil
 facit ad rem quod materia sit sensibilis ab alio, nisi
 etiam sit ab eo, qui conficit Sacramentum; neque
 enim Sacerdos potest demonstrare per pronomen
 hoc, quod ipsi nullo modo est sensibile: ergo. Sc.
 Valquez, & Hurtado *loc. cit.* Ochaguaia *loc. cit.*
 Cornejo *loc. cit. dub. 2. pag. 328.* & alij, quos refert
 Leander *de Sacram. tom. 2. tract. 7. disp. 8. q. 81.*

7. Sed ego adhaereo primæ sententiæ, quam tenet
 Amicus in *Curf. Theol. tom. 6. disp. 16. sect. 8. n. 134.*
 ubi docet, ad præsentiam materie consecrandæ non
 esse opus, ut illa cognoscatur ab ipso consecrante, sed
 fat esse si cognoscatur ab alio, ex cuius relatione con-
 secratus Sacerdos esse possit. Neque apparet, ex quo caput
 sit necessarium, ut materia consecrandæ debeat ab ipso
 consecrante agnoscitur, cum possit illam demonstrare
 pronomine ostendere, etiam si illam ipse non cogno-
 scat cognitione visua aut tactua propria, modo tunc
 certus ex cognitione visua, aut tactua alterius.

RESOL. CCV.

An Sacerdos Græcus sub peccato mortali tenetur se
 qui consuetudinem suæ Ecclesie, & consecrari in
 fermentato, ita ut Sacerdos Græcus peccet con-
 secrando in azymo, & Sacerdos Latinus consecranda
 in fermentato, etiam secluso scandalo, & cum
 magna necessitate, ut ob communicandum ingre-
 mum, &c.

Et an Sacerdos Latinus possit in Græcia sequi morem
 Græcorum, & Græcum morem Latinorum existens
 apud Latinos?

Et docetur non solum posse licite, sed reueri Sacerdotem
 Græcum transire per Ecclesiam Latinam in azymo
 consecrare, & peccare mortaliter, si aliter faciat, quia